

TÜRKİYE VE İNGİLTERE'DEKİ OYUN ALANLARININ İNCELENMESİ¹

INVESTIGATION OF THE UK AND TURKEY PLAYGROUNDS

Doç. Dr. Gözde İNAL KIZILTEPE

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/Temel Eğitim Bölümü/ Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Aydın/Türkiye
ORCID : 0000-0002-5943-0537

Doç. Dr. Ayşe ÖZTÜRK SAMUR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/Temel Eğitim Bölümü/Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Aydın/Türkiye
ORCID : 0000-0003-1976-3078

Cite As İnal Kızıltepe, G. & Öztürk Samur, A. (2021). "Türkiye Ve İngiltere'deki Oyun Alanlarının İncelenmesi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:24; pp:685-698

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, İngiltere-Chelmsford ve Türkiye-Aydın'da bulunan çocuk oyun alanlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada; veriler değerlendirme formu ve fotoğraflar aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna her iki şehirden amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen beşer oyun alanı dâhil edilmiştir. Belirlenen oyun alanları; daha önceden araştırmacılar tarafından geliştirilen ve bu çalışmada yeniden gözden geçirilen "Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu" doğrultusunda araştırmacılar tarafından değerlendirilmiş ve fotoğraflanmıştır. Çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılarak elde edilen bulgular; fonksiyon, kullanılan malzeme, güvenlik ile sosyal iletişim temaları altında sunulmuştur. Araştırma sonucunda; İngiltere-Chelmsford kentindeki oyun alanlarının, Türkiye-Aydın şehrindeki oyun alanlarına göre; oyun donanımı ile malzeme çeşitliliği, oyun alanlarının bakımlı olması, bilgilendirme levhalarının bulunması, oyun alanı etrafının çevrili olması ve zemin özellikleri açısından daha kaliteli olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte her iki şehirdeki oyun alanlarında oturma alanlarının yeterli olduğu, ancak gölge alan ve sosyal iletişimi destekleyen alanlar açısından Aydın şehrindeki oyun alanlarının yeterli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: çocuk oyun alanları, oyun, çocuk, karşılaştırmalı bir çalışma

ABSTRACT

The aim of this study was to evaluate the playgrounds in the UK-Chelmsford and in Turkey-Aydın comparatively. In this research, in which qualitative research design is used; the data were collected through the evaluation form and photos. Within the scope of the research, five playgrounds were determined from both cities by purposeful sampling method. The playgrounds were photographed and evaluated with the "Children's Playgrounds Design Criteria Evaluation Form" which was previously developed by the researchers and reviewed within the scope of this study. In the research, the data were evaluated using the descriptive analysis method and presented under the themes of function, material used, security and social communication. As a result of the research, it has been determined that playgrounds in the UK-Chelmsford are higher quality than the Turkey-Aydın according to variety of game tools, material used, being well-maintained, having information signs, being surrounded and ground features. While both countries have seating areas, shadow areas and areas that support social communication are limited in children's playgrounds in Aydın.

Key words: playgrounds, play, children, a comparative study

1. GİRİŞ

Kentlerdeki yoğun yapılaşma, kalabalık trafik, ekran bağımlılığı, ailelerin giderek artan akademik kaygıları ile yoğun iş yaşamı çocukların iç mekânlarda daha çok zaman geçirmesine ve kamusal açık alanlarda oyun oynama kültürünün yok olmasına sebep olmaktadır. İngiltere'de yapılan bir araştırma, yetişkinlerin yüzde 71'inin çocukken her gün sokakta veya evlerine yakın bir alanda oyun oynadığını, günümüzdeki çocukların ise sadece yüzde 21'inin dışarıda oyun oynayabildiğini göstermektedir (Play Day, 2007). Benzer şekilde Türkiye'de yapılan araştırmalar, kamusal açık alanlarda oyunun, çocuğun günlük hayatında yerini kaybettiğini, günümüz çocuklarının daha çok aile içinde ve okulda sosyalleşme fırsatı yakalayabildiğini ortaya koymaktadır (Onur, 2005, Öztürk Samur, Aydoğan, Tunç, 2015). Bu duruma çözümler üretmek, fiziksel çevreyi çocuk için daha yaşanılabilir kılmak amacıyla, sokakların güvenli çocuk oyun alanı olarak düzenlendiği sokak projelerini içeren (Woonerf, Home Zone) çocuk dostu kent girişimleri önem kazanmaya (Tandoğan, 2014) başlamıştır. Kent yaşamında fiziksel çevreyi çocuklar için daha uygun hale getiren, çocuklara güvenli oyun alanı sağlayan bir diğer kamusal açık alan ise bu çalışmaya da konu edilen çocuk oyun alanlarıdır.

Çocuk oyun alanları; çocukların aktif rekreasyon gereksinimi karşılayan, onları oyuna teşvik eden ve bütünsel gelişimlerine esas olan aktivitelerini desteklemek için tasarlanmış mekânsal bir eğitim çevresidir (Alqudah, 2003; Çay, 2006). Oyun alanı tasarımları ile çocukların oyun aktiviteleri arasında güçlü bir ilişki vardır (Fjørtoft, 2001). İyi tasarlanmış oyun alanları; çocuklara motor becerilerin geliştirilmesi, sosyal

¹ Bu çalışma, 24-25 Mart 2021 tarihlerinde Sakarya'da gerçekleştirilen International Congress of Early Childhood Outdoor Practices (ICECOP) kongresinde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

gelişim, öğrenme, karar verme, hayali oyun, eğlenmek için oyun oynama gibi gelişim fırsatları tanımaktadır (Alqudah, 2003). Çocuklar için tasarım yaparken, amaç onları kontrol etmek değil, onlarla etkileşim kurmak olmalıdır (Blum, 2005). Bu durum çocuk oyun alanları için de geçerlidir. Çocuk oyun alanları tasarlanırken belirli kriterlerin göz önüne alınması gerekir. Bu kriterler; fonksiyon, oyun ekipmanlarında kullanılan malzeme, güvenlik ve sosyal etkileşim başlıkları altında toplanabilir (Duman ve Koçak, 2013; Korkmaz, 2016).

Fonksiyon başlığı; çocuk oyun alanlarının çeşitli aktiviteleri gerçekleştirilmesine uygun olarak tasarlanmasını, oyun donatılarının çeşitliliği ve çekiciliği ile oyun alanının özel gereksinimli çocuklarda göz önüne alınarak düzenlenmesini kapsamaktadır (Friedberg,1982; akt. Başaran Uysal, 2013; Korkmaz, 2016). Ayrıca oturma alanı, çöp kutuları, su ve tuvalet imkânı, sıcak havalarda çocukların oyun alanını kullanabileceği gölgelik alanlar gibi unsurlar da fonksiyon başlığı altında değerlendirilebilir (Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe, 2018; Wardle, 1990). Çocuk oyun alanlarında kullanılan malzeme seçimi; güvenlik, iklim koşulları ve sürdürülebilirlik ve dayanıklılık gibi unsurlardan etkilenmektedir (US Consumer Product Safety Commission, 2015; Yücel, 2005). Çocuk oyun alanlarında sentetik malzeme yerine doğal malzemelerin (ahşap, metal, galvanize çelik vb.) kullanılması tercih edilmekle birlikte geri dönüştürülebilir malzemelerin (ahşap-plastik kompozit malzeme vb.) kullanılması da sürdürülebilirlik açısından önemli görülmektedir (Erkan, 2011; Friedberg,1982; akt. Başaran Uysal, 2013).

Çocuk oyun alanı tasarımlarımda göz önünde tutulması gereken en önemli standartlardan olan güvenlik; çocuğun sağlığı ile yaşamını riske edecek her türlü unsurdan kaçınılarak çocuğu merkeze alan tasarımların yapılmasıyla ilgili ölçütlerdir (Duman ve Koçak, 2013). Oyun alanları öncelikle uluslararası güvenlik standartlarına uygun olarak kaza riskini minimuma indirecek şekilde tasarlanmalıdır (Eager, 2014). Buna göre güvenlik; oyun alanının lokasyonu, oyun alanında bulunan donatıların yerleşimi, oyun alanlarının bakımı, zemin kaplaması, yaş gruplamasına göre tasarım ve bilgilendirme levhaları ve oyun alanının etrafının çevrili olması gibi öğelerle ilişkilidir (Hendricks,2011). Fiziksel aktivite için önemli mekânlar olan oyun alanları aynı zamanda çocukların akranları ile etkileşime geçerek sosyal becerilerini geliştirebilecekleri yerlerdir (Proud, 2014). Çocuk oyun alanlarındaki oyun evleri, oyun kuleleri, kum havuzları, çoklu görev elementlerini içeren alanlar (denge elemanları, basketbol, futbol, tenis sahaları, duvar oyunları vb.) çocukların sosyal iletişim kurmalarını desteklemektedir (Amouzegar, Naeini, Jafari, 2010; Ayan ve Ulaş, 2015; Czalczyńska-Podolska, 2014). Bu doğrultuda; iyi bir çocuk oyun alanı tasarımı, fonksiyonelliği, konforu, kapsayıcı, güvenliği ve bulunduğu çevre ile ilişkisi düşünülerek yüksek kaliteli malzemeler ile hazırlanmalıdır ve devamında oyun alanlarının periyodik bakım ile kontrolleri yapılmalıdır. Çocuğun dünyasına uygun olmayan, hayal gücünden ve yaratıcılıktan yoksun, iyi tasarlanmamış, güvenli olmayan ve kalitesiz, bakımı yapılmayan oyun alanları, bir süre sonra çocuklar için çekicilikten uzak, aileler için tercih edilmeyen, yerel topluluk tarafından da değer görmeyen yerlere dönüşmeye mahkumdur (Czalczyńska-Podolska, 2014; Sallis vd., 1993; Yılmaz, 2010).

Oyun alanlarının niteliği ve niceliği; tüm dünyada önemli bir yaşam kalitesi göstergesi olarak tanımlandığı için (Başaran-Uysal, 2013) ülkemizde ve dünyada oyun alanlarının niteliksel ve niceliksel açıdan incelendiği çalışmalar bulunmaktadır (Deretarla Gül, 2012; Luchs ve Fikus, 2013; Kuşuluoğlu, 2013; Mott vd., 1997; Özgüner ve Şahin, 2009; Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe, 2018). Ayrıca alan yazın incelendiğinde, aynı ülkenin farklı şehirlerinde bulunan çocuk oyun alanlarının özelliklerinin karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmaların da (Aksoy, 2011; Banas, 2008; Eager, 2014; Ferré, Guitart ve Ferret, 2006; Özaslan ve Gültekin Akduman, 2018) olduğu belirlenmiştir, ancak farklı ülkelerdeki oyun alanlarının özelliklerinin karşılaştırmalı olarak incelendiği sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Ayan ve Ulaş, 2015). Bu noktadan hareketle çalışmada, İngiltere-Chelmsford ve Türkiye-Aydın'da bulunan çocuk oyun alanlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Yurt içi veya yurt dışından belirli kriterleri taşıyan oyun alanlarının gündeme getirilmesinin bu konuda farkındalık oluşturması, farklı bir bakış açısı geliştirmesi ve iyi örneklerin transferi için önemli olduğu düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma deseni

Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, tek bir durum ya da olayın derinlemesine betimlenmesi için verilerin farklı araçlarla sistematik bir şekilde toplandığı ve duruma bağlı temaların tanımlandığı bir araştırma yaklaşımıdır (Merriam, 2013). Bu doğrultuda çalışmada veriler; değerlendirme formu ve fotoğraflar aracılığı ile toplanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında her iki şehirden amaçlı örnekleme yöntemi ile beşer oyun alanı belirlenmiştir. Türkiye-Aydın'daki oyun alanları; merkez ilçede nüfusun yoğun olduğu beş farklı mahallede bulunma ve araştırmacının ulaşım kolaylığı ölçütlerine göre belirlenmiştir. İngiltere-Chelmsford'daki oyun alanlarının belirlenmesinde ise araştırmacının ulaşım kolaylığı ölçütü ile birlikte oyun alanlarının kentin farklı bölgelerinde olması kriteri göz önüne alınmıştır. İncelenen oyun alanları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen oyun alanları

Türkiye-Aydın		İngiltere-Chelmsford	
Vedat Çiftçi Çocuk Parkı	TO1	Central Park Oyun Alanı	İO1
Avrupa Birliği Çocuk Parkı	TO2	Admiral Park Oyun Alanı	İO2
Koyuncuoğlu Çocuk Parkı	TO3	Andrew Park Oyun Alanı	İO3
Merkez Çocuk Parkı	TO4	Polard Meadow Oyun Alanı	İO4
Beş Duyu Engelsiz Yaşam Parkı	TO5	Springfield Hall Park Oyun Alanı	İO5

2.3. Veri toplama araçları

Çalışmada veriler, Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu ve araştırmacılar tarafından çekilen fotoğraflar aracılığı ile toplanmıştır. Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu, araştırmacılar tarafından 2018 yılında geliştirilmiş olan Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Kontrol Listesi'nin (Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe, 2018) gözden geçirilmiş halidir. Bu çalışma kapsamında öncelikle form; yeni eklenen kriterler ile kapsam geçerliliği açısından yeniden üç alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarından gelen dönütler doğrultusunda gözden geçirilen Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu'nda; oyun araçlarının türleri ve kullanılan malzeme özellikleri, özel gereksinimli çocuklar tarafından kullanıma uygun olma durumu, gölge ve oturma alan olanakları, bilgilendirme levhaları ve yaş gruplaması, oyun alanlarının zemin özellikleri, oyun araçlarının yerleşim planı, oyun alanının etrafının çevrili olma durumu, bakımlı olma ve sosyal iletişimi destekleme durumuna ilişkin ölçütler yer almaktadır.

2.4. Veri toplama süreci

Oyun alanları, Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu doğrultusunda araştırmacılar tarafından değerlendirilmiştir ve formda yer alan ölçütler değerlendirilebilecek şekilde fotoğraflanmıştır. Birinci araştırmacı tarafından Aydın ili merkez ilçesinde bulunan oyun alanları, ikinci araştırmacı tarafından da Chelmsford kent merkezinde bulunan oyun alanları incelenmiş ve fotoğraflanmıştır. Çekilen fotoğraflar aracılığı ile araştırmacılar diğer ülkedeki oyun alanlarını inceleyerek değerlendirme formunu doldurmuştur.

2.5. Verilerin analizi

Bu çalışmada değerlendirme formu aracılığı ile toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada temalar, değerlendirme formunda yer alan ölçütler doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu doğrultuda elde edilen veriler, fonksiyon, kullanılan malzeme, güvenlik ve sosyal iletişim temaları altında kodlanmıştır.

Araştırmada iç geçerliliği sağlamak için, tema ve alt temalara ilişkin bulgular, oyun alanları fotoğrafları ile desteklenmiş; dış geçerliliği sağlamak için de araştırma süreci detaylıca açıklanmıştır. Güvenirliliği sağlamak amacıyla, iki araştırmacı tarafından fotoğraflar aracılığı ile her oyun alanı için doldurulmuş olan değerlendirme formları karşılaştırılarak incelenmiştir. Daha sonra incelemeler bir araya getirilmiş ve karşılaştırmalarda bulunularak görüşler arasındaki uyum oranı Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar arasındaki uyum %92,1 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç ulaşılan sonuçların güvenilir olduğunu göstermektedir.

3. BULGULAR

Her iki ülkede incelenen çocuk oyun alanlarına ilişkin bulgular, fonksiyon (oyun araçlarının türleri, kapsayıcılık, gölge alan ve oturma alanları), kullanılan malzeme, güvenlik (bilgilendirme levhası ve yaş gruplaması, zemin, bakım, oyun araçlarının yerleşim planı, oyun alanının etrafının çevrili olması) ve sosyal iletişim olmak üzere dört tema altında sunulmuştur.

3.1. Fonksiyon

3.1.1. Oyun araçlarının türleri

Her iki şehirdeki çocuk oyun alanlarında yer alan oyun araçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Oyun alanlarında bulunan oyun araçları

Oyun Alanlarında Bulunan Oyun Araçları	Türkiye-Aydın					İngiltere-Chelmsford				
	TO1	TO2	TO3	TO4	TO5	İO1	İO2	İO3	İO4	İO5
Salıncak	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Tırmanma araçları	*	-	*	*	-	*	*	*	*	*
Kaydırak	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Dönme Dolap (tekli ve çoklu)	-	-	-	*	-	*	*	*	-	*
Yaylı Alet	-	*	-	*	-	*	*	*	-	*
Oyun Evleri	-	*	-	-	-	*	*	-	-	-
İtfaiye direği	-	-	-	-	-	*	*	*	*	-
Duvar oyunları (SOS, sıvı tüpleri)	-	-	-	-	-	*	*	*	*	*
Tünel	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-
Basketbol sahası	*	-	-	-	*	*	*	*	-	*
Futbol sahası	-	*	-	-	-	*	*	*	*	*
Kum Havuzu	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-
Zemin oyunları (Sek sek, yılan vb.)	*	-	*	*	*	*	-	-	-	-
Denge yolları (tahtası)	-	-	-	*	-	*	-	*	-	-
Müzik duvarı	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-
Zeplin	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
Tut, sallan, dön (giant stride)	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
Trombolin	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
Ses tüpü	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-
Tahterevalli	*	*	*	*	*	-	-	*	-	-
Döndürme araçları	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
Duyu oyuncakları (Ses oyuncakları)	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-
Tenis sahası	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-

Tablo 2’de görüldüğü gibi her iki ülkede de oyun alanlarında en çok salıncak (10) ve kaydırak (10) oyun araçlarının bulunduğu belirlenmiştir. İngiltere-Chelmsford’daki oyun alanlarında, salıncak ve kaydırak dışında en çok farklı özelliklere sahip tırmanma araçları (5), duvar oyunları (5), tekli veya çoklu dönme dolaplar (4), itfaiye direği (4) ve oyun alanlarının yakınında basketbol (4) ile futbol sahası (5) bulunmaktadır. Türkiye-Aydın’daki oyun alanlarında ise salıncak ve kaydırak dışında tahterevalli (5), sek sek ile yılan gibi zemin oyunları (4) ve tırmanma araçları (3) yaygındır.

İngiltere-Chelmsford’ta dikkat çeken en önemli unsur, oyun alanlarının birbirlerinden oldukça farklı tasarlanmış olması, oyun alanlarında yer alan oyun araçlarının farklı özelliklere (farklı salıncaklar, tırmanma alanları, kaydıraklar, itfaiye direkleri) sahip olmasıdır. Örneğin İngiltere-Chelmsford’ta her oyun alanında salıncak bulunmakla birlikte disk salıncak, anne-bebek salıncığı, bebek salıncığı gibi farklı türlerde salıncaklar dikkat çekmektedir.

İO1 Anne bebek salıncığı

İO1 Disk salıncak

İO5 Denge salıncığı

TO3 Plastik korumalı salıncak

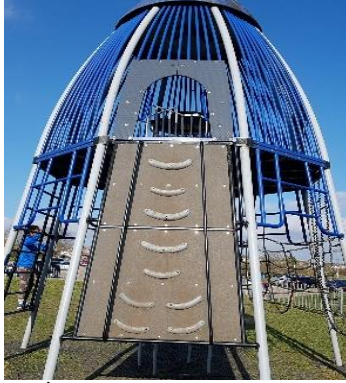
TO2 Plastik korumalı salıncak

TO4 Denge salıncığı

Türkiye-Aydın'da ise oyun alanları hem tasarım hem de oyun aracı özellikleri açısından birbirlerine benzer özelliktedir. Örneğin Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarında farklı özelliklere sahip salıncaklardan ziyade aynı türdeki plastik korumalı salıncaklar bulunmaktadır.

İngiltere-Chelmsford oyun alanlarındaki tırmanma araçlarının da farklı tasarımları dikkat çekmektedir. Oyun alanlarında dikey ve yatay tırmanma halatları, tırmanma çerçeveleri, yatay ve dikey demir tırmanma merdivenleri, galvaniz tırmanma kaydıracağı gibi farklı tırmanma araçları bulunmaktadır. Türkiye-Aydın'da ise tırmanma alanları ahşap ve halat tırmanma çerçevesi ile sınırlıdır.

İO5 Çoklu tırmanma kulesi

İO2 Tırmanma kaydıracağı

İO4 Ahşap tırmanma çerçevesi

TO1 ve T03 Ahşap ve halat tırmanma çerçevesi

TO4 Halat tırmanma alanı

Tırmanma araçları açısından bir diğer farklılık ise İngiltere-Chelmsford'daki dört oyun alanında farklı yaş gruplarındaki çocukların kullanımına uygun olarak sunulan itfaiye direğidir. İtfaiye direği Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarında bulunmayan bir oyun aracıdır. Aydın'da tırmanma araçları bakımından farklı olan tek araç ise bir oyun alanında bulunan halat tırmanma alanıdır. Oyun araçları açısından dikkat çekici olan bir diğer bulgu ise tahterevalli ile ilgilidir. Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarının tümünde tahterevalli bulunurken, İngiltere-Chelmsford'da sadece bir oyun alanında tahterevallinin olduğu belirlenmiştir.

İO2 İtfaiye direği ve dikey tırmanma halatı

İO3 Tahterevalli

Her iki ülkedeki oyun alanlarında birbirinden farklı olarak bulunan oyun araçları bulunmaktadır. Bu oyun araçlarına; İngiltere-Chelmsford'dan kayma direği, zeplin, tut-sallan-dön, trombolin ve müzik duvarı; Türkiye-Aydın'dan ise kum havuzu, sek sek, yılan gibi zemin oyunları örnek olarak verilebilir.

İO1 Kayma direği

İO1 Tut-sallan-dön

İO1 Trombolin

TO1-3-5 Zemin oyunları (sek sek, yılan vb.)

T03 Kum havuzu

İngiltere-Chelmsford'da incelenen oyun alanlarında dikkati çeken en önemli unsurlardan biri de bilişsel beceriler ile ince motor becerilerine yönelik duvar oyun araçlarıdır. Bununla birlikte müzik duvarı ile ses çarkları gibi farklı duylara hitap eden oyun araçlarının da olduğu gözlenmiştir.

İO1 Sıvı tüpü

İO4 Müzik duvarı

İO3 SOS oyunu

Oyun alanlarının, çocukların gelişimlerini desteklerken aynı zamanda da serbest oyuna, araştırma ve keşfetmeye, farklı oyunlara olanak tanıyan biçimde tasarlanması gerekmektedir. Bu açıdan her iki şehirdeki oyun alanları karşılaştırıldığında; İngiltere-Chelmsford'un oyun araçlarının çeşitliliği, tasarımı, ilgi çekiciliği ve farklı amaçlarla kullanılabilirliği açısından daha uygun ve daha etkili olduğu söylenebilir. Buna göre her iki ülkede de oyun alanları geleneksel oyun alanı özellikleri taşısa da, İngiltere-Chelmsford'daki oyun alanlarının daha yenilikçi oyun aracı tasarımlarını içerdikleri gözlenmiştir. Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarının ise çoğunlukla içerdikleri birbirine benzer salıncak, kaydırak, tahterevalli ve tırmanma aletleri ile daha geleneksel özellikler taşıdıkları söylenebilir.

3.1.2. Kapsayıcılık

Her iki şehirde bulunan oyun alanları, kapsayıcılık açısından karşılaştırıldığında; öncelikle zemin özellikleri açısından İngiltere-Chelmsford'daki oyun alanlarının, Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarına göre tekerlekli sandalye veya yürüteç gibi araçların kullanımına daha uygun olduğu düşünülmektedir. Her iki şehirde de oyun alanlarının zemininde çoğunlukla kauçuk malzeme kullanılmıştır. Ancak, Chelmsford'daki oyun alanlarında kullanılan kauçuk malzeme kalitesinin tekerlekli sandalye veya yürüteç gibi araçların rahat kullanımı açısından daha uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca Chelmsford oyun alanlarının iki tanesinde (İO1, İO2) engelli çocukların kullanımına uygun salıncakların olduğu, bir tanesinde ise (İO3) tekerlekli sandalye ile çıkmanın mümkün olduğu bir kaydırak olduğu tespit edilmiştir.

İO3 Kaydırak rampası

İO2 Güvenlik kemerli salıncak

Türkiye- Aydın'daki parklardan biri ise (TO5) özel gereksinimli çocuklar için tasarlanmış olan bir oyun alanıdır. Bu nedenle bu oyun alanında, özel gereksinimli çocuklar için tasarlanmış olan salıncak, kaydırak, tahterevalli ve basketbol sahası bulunmaktadır. Bu oyun alanı dışında incelenen oyun alanlarının sadece bir tanesinde (TO1) engelli çocukların kullanımına uygun salıncak olduğu belirlenmiştir. Her iki oyun alanının da birkaç yıllık olduğu düşünüldüğünde; Aydın ili için özel gereksinimli çocuklara hitap eden tasarımların gerçekleştirilmesine son yıllarda daha çok özen gösterilmeye başlandığı söylenebilir.

TO5 Basketbol sahası

TO5 Tahterevalli

TO1 ve TO5 Güvenlik kemerli salıncak

TO5 Kaydırak rampası

Chelmsford'daki bir oyun alanında (İO3) ise görme yetersizliği olan çocuklara hitap eden Braille alfabesi ile etiketlenmiş ses çarklarının olduğu gözlenmiştir.

3.1.2. Gölge alan ve oturma alanları

Gölge alan ve oturma alanları açısından değerlendirildiğinde, her iki şehirdeki oyun alanlarının içinde, oturma alanlarının yer aldığı, yeterli sayı ile büyüklükte çöp kutularının olduğu belirlenmiştir. Gölge alanlar açısından değerlendirildiğinde ise Chelmsford'da gölge alanları, oyun alanı dışında bulunan doğal ağaçlar sağlamaktadır. Aydın'daki oyun alanlarında ise gölge alanların çok yetersiz olduğu söylenebilir. Özellikle

yaz aylarında hava sıcaklıklarının oldukça yüksek olduğu Aydın ili için bu durum önemli bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.

İO3 Ses çarkları

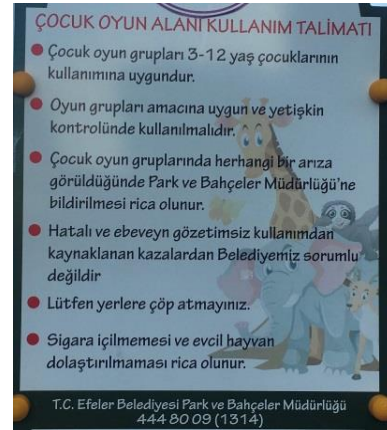
3.2. Kullanılan malzeme

Güvenlik, konfor, bakım kolaylığı, iklim şartları gibi unsurlar çocuk oyun alanlarında kullanılan malzeme seçimini etkilemektedir. Kullanılan malzeme açısından değerlendirildiğinde; Aydın'daki oyun araçlarının yapımında en çok plastik malzemenin; ardından demir ve ahşap malzemenin kullanıldığı, Chelmsford'da ise en çok metal ardından da ahşap ile plastik malzemenin kullanıldığı belirlenmiştir.

3.3. Güvenlik

3.3.1. Bilgilendirme levhası ve yaş gruplaması

İngiltere-Chelmsford'daki oyun alanlarının tümünde bilgilendirme levhası bulunmaktadır. Bu levhalarda, yaş gruplaması, vandalizm ve ekipmanlarla ilgili durumlarda aranabilecek numaralar, görsellerle uyulması gereken kurallar belirtilmiştir. İncelenen parklardan bir tanesi sekiz yaşına kadar olan çocuklara, diğerleri ise 12 yaşına kadar olan çocuklara hizmet sunmaktadır. Türkiye-Aydın'da incelenen oyun alanlarının ise sadece bir tanesinde bilgilendirme levhası bulunmaktadır. Bu oyun parkı da 3 ile 12 yaş arasındaki çocuklara hizmet vermektedir. Bilgilendirme levhasının bulunması açısından Aydın'daki oyun alanlarının oldukça yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte bilgilendirme levhasının bulunduğu parkın birkaç yıllık bir park olması sebebiyle yeni yapılan oyun alanlarında bu konuya dikkat edilmeye başlandığı düşünülmektedir.

İO1 ve TO1 Bilgilendirme levhası

3.3.2. Zemin

Zemin özellikleri açısından oyun alanları incelendiğinde ise Aydın'da bulunan parkların tamamında basketbol sahası haricinde kauçuk malzemenin kullanıldığı, Chelmsford'daki oyun alanlarında ise kauçuk malzemenin yanı sıra toprak ve çim alanların da olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Aydın'daki bir oyun alanı dışındaki (TO4) tüm oyun alanlarında kauçuk malzemenin parçalar şeklinde, Chelmsford'daki oyun alanlarının tamamında ise kauçuk malzemenin bir bütün olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

TO4 Kauçuk zemin (Bütün kaplama)

İ01 Kauçuk zemin (Bütün kaplama)

TO2 Kauçuk zemin (Parça kaplama)

3.3.3. Bakım

Genel olarak İngiltere-Chelmsford'da incelenen oyun alanlarının bakımlı olduğu söylenebilir. Oyun alanlarının girişinde bulunan bilgilendirme levhasında; oyun alanlarının ismi, hangi yaş grubu için uygun olduğu, uyulması gereken kurallar (köpek giremeyeceği, top oynanamayacağı, çöplerin çöp kutusuna atılması gerektiği vb.), oyun alanı ve parkta yer alan araçların tamiri ve vandalizm bildirimini için aranabilecek telefon numaraları belirtilmiştir. Türkiye-Aydın'daki oyun alanlarının tümünde isim tabelası bulunmaktadır. Ancak bir çocuk parkında isim tabelası ile yaş grubu, uyulması gereken kurallar ve oyun alanında yer alan araçların tamiri ile ilgili aranabilecek telefon numara bilgilerini içeren levha vardır. Bununla birlikte Türkiye- Aydın'da yer alan oyun alanlarında bakım açısından eksiklikler (bazı oyun araçlarının boyasının eskimiş olması, kauçuk zeminde meydana gelen bozulmalar vb.) olduğu tespit edilmiştir.

3.3.4.Oyun araçlarının yerleşim planı

Oyun araçlarının yerleşimi açısından İngiltere-Chelmsford'da bulunan oyun alanları incelendiğinde; park alanlarının oldukça geniş olduğu ve oyun araçlarının birbirinden ayrı alanlara yerleştirildiği belirlenmiştir. Türkiye-Aydın'da ise iki oyun alanının (TO1 ve TO4) genişliğinin yeterli olmadığı, bu nedenle de oyun araçlarının birbirinden yeteri kadar ayrı konumlandırılmadığı söylenebilir.

3.3.5. Oyun alanının etrafının çevrili olması

Chelmsford'da bulunan oyun alanlarının hepsinin etrafı dışarıdan görülebilecek şekilde demir parmaklıklarla çevrilmiştir. Ayrıca oyun alanlarında içeriden dışarıya doğru açılan kapılar bulunmaktadır. Kullanılan bir mekanik düzen sayesinde kapıların açık kalmaması da güvence altına alınmıştır. Aydın'da ise sadece iki oyun alanının etrafının (TO1 ve TO5) çevrili olduğu belirlenmiştir, diğer iki oyun alanının (TO2 ve TO3) etrafının çevrili olmadığı ancak bu parkların taşıt trafiğine yakın olmayan bir konumda olduğu görülmüştür. Ancak çevresinde yoğun taşıt trafiği olan bir oyun alanında ise (TO4) çocukların yola çıkmalarını engelleyecek herhangi bir önlemin alınmadığı tespit edilmiştir.

4.Sosyal iletişim

Sosyal iletişim açısından değerlendirildiğinde; Aydın'daki çocuk parklarının Chelmsford'daki çocuk parklarına göre sosyal iletişimi destekleyen alanlar açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

İ03 Futbol sahası

İ02 Gemi şeklinde oyun evi

İO1 Oyun evi

İO3 SOS oyunu

T03 Gemi şeklinde oyun evi

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda; fonksiyon temasının alt başlığı olan oyun aracı türü açısından, her iki şehirdeki çocuk oyun alanlarında en fazla bulunan oyun aracının salıncak ile kaydırak olduğu belirlenmiştir. Oyun alanları, oyun araçları açısından karşılaştırıldığında İngiltere-Chelmsford'da farklı tür ve tasarıma sahip olan oyun araçlarının daha çok olduğu tespit edilmiştir. Türkiye-Aydın'da ise oyun araçlarının tür ve tasarım açısından birbirine oldukça benzer olduğu saptanmıştır. Bu sonuç İngiltere-Chelmsford'da incelenen oyun alanlarında, çocukları cezbeden oyun araçlarının daha yaygın olduğu ve bu doğrultuda çocukların daha çok gelişim alanının desteklendiği şeklinde yorumlanabilir. Çocuklar oyun alanlarında; mevcut oyun donanımları ile etkileşime geçmekte ve fiziksel olarak daha aktif hale gelerek motor beceriler açısından kendilerini geliştirmektedirler. Farklı tür ve tasarımdaki oyun donanımları aynı zamanda çocukların akranları ile etkileşim kurmalarına aracılık etmekte ve çocukların dil, iletişim, problem çözme, kendini ve duygularını tanıma ve duygularını kontrol etme gibi becerilerini de desteklemektedir (Barbour, 1999).

Alan yazında çocuk oyun alanları türlerine göre dört başlık altında toplanmaktadır (Alqudah, 2003). En sık görülen oyun alanı türü olan geleneksel oyun alanlarında; en fazla salıncak, kaydırak, dönme dolap, tahterevallili ile tırmanma araçları bulunmaktadır. Günümüzde çocuk oyun alanlarının nasıl olması gerektiğine ilişkin yaygın inanın değişim göstermesine bağlı olarak, geleneksel oyun alanları ile sabit oyun donanımları yerini çağdaş ve macera oyun alanları ile hareket ettirilebilir oyun araçlarına bırakmaya başlamıştır. Sabit oyun ekipmanlarının, işbirliğinden çok rekabeti desteklediği, (Barbour, 1999) hareket ettirilebilir oyun araçlarının ise işbirliği ile sosyal etkileşimi teşvik ettiği (Shim vd., 2001) yönünde görüşler artmakta ve bu inanın hâkim olduğu çağdaş ve macera oyun alanı tasarımları çoğalmaktadır. Yine doğal ortamların, fiziksel aktiviteler için geleneksel oyun alanlarından daha davetkâr olduğu (Fjørtoft, 2004; Fjørtoft, 2009; Fjørtoft ve Sageie, 2000) ve geleneksel oyun alanlarına kıyasla sosyal yeterlilikler üzerinde daha olumlu bir etkiye sahip olduğu (Blinkert, Reidl ve Schemel, 2008) vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, oyun alanlarının bulunduğu çevre ile uyumlu olarak doğal özellikleri içerecek biçimde tasarlanması gerekmektedir (Hendricks, 2013). Bu doğrultuda İngiltere-Chelmsford şehrindeki oyun alanlarının geleneksel oyun alanı özelliğini sadece bu oyun alanlarında bulunan bazı oyun araçları (salıncak, kaydırak vb.) açısından taşımakla birlikte daha çok çağdaş oyun alanı özelliklerini yansıttığı söylenebilir. Kentte incelenen oyun alanlarında, geleneksel oyun alanlarında yer alan salıncak, kaydırak, tırmanma araçları gibi oyun araçları bulunmakla birlikte, bu oyun araçlarının birbirinden farklı tasarımlara sahip olması, oyun alanlarının çağdaş tasarımlara dönüşmesini sağlamıştır. Aynı zamanda, oyun alanlarının bulunduğu geniş doğal alanlar da çocuklar için daha davetkârdır ve gelişimsel açıdan da daha destekleyicidir. Türkiye-Aydın şehrindeki oyun alanlarının ise benzer tasarımdaki salıncak, kaydırak, tahterevallili, tırmanma aletleri gibi oyun araçları nedeniyle çoğunlukla geleneksel oyun alanı özelliklerini taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca, oyun alanlarının geniş doğal alanlar yerine çoğunlukla binalar ile sınırlandırılmış olduğu söylenebilir.

Oyun alanlarının demokratik mekânlar haline gelmesi, hem özel gereksinimli hem de farklı yaş aralığındaki çocukların gereksinimlerine yanıt verecek şekilde tasarlanması ile mümkündür (Yücel, 2005). Bu noktada zemin ve oyun donanımları gibi tasarım özelliklerinin farklı yaş grupları ile özel gereksinimli çocukların kullanımına uygun olacak şekilde tasarlanmış olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir (Pawlikowska-Piechotka, 2010). Zemin açısından; her iki şehirdeki oyun alanlarında çoğunlukla kauçuk malzeme kullanıldığı belirlenmekle birlikte; Chelmsford'daki oyun alanlarında kullanılan kauçuk malzemenin tekerlekli sandalye veya yürüteç gibi araçların rahat kullanımı açısından daha uygun olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu kentte incelenen oyun alanlarının ikisinde özel gereksinimli çocukların kullanımına uygun salıncakların, birinde ise tekerlekli sandalye ile çıkmanın mümkün olduğu bir kaydırak olduğu tespit edilmiştir. Aydın'da incelenen oyun alanlarından biri, özel gereksinimli çocuklara yönelik

olduğu için, bu oyun alanında özel gereksinimli çocukların kullanımına uygun olan oyun araçlarının (salıncak, kaydırak, tahterevalli) bulunması beklenen bir sonuçtur. Bununla birlikte tekerlekli sandalye kullanan çocukların basketbol oynayabilmesine olanak sunan basketbol potası, hem farklı tasarımı ile dikkat çekmekte hem de özel gereksinimli çocuklara spor yapma imkânı sunmaktadır. Ancak bu park dışındaki oyun alanlarının yalnızca birinde, özel gereksinimli çocuklara uygun olan tek bir salıncığın olması, oyun alanı tasarım özellikleri açısından özel gereksinimli çocukların yeteri kadar düşünülmediği göstermektedir. Özel gereksinimli çocuklara hitap eden oyun alanları oluşturulurken dikkat edilmesi gereken bir başka unsur ise tasarımda farklı özel gereksinim durumlarının varlığının da göz önüne alınmasıdır (Yücel, 2005; Yılmaz, 2019). Bu kapsamda, Chelmsford'da sadece bir oyun alanında bulunmakla birlikte, görme engelli çocuklara yönelik bir oyun aracı tasarımının olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak; Chelmsford kentindeki oyun alanlarının Aydın şehrindeki oyun alanlarına göre özel gereksinimli çocuklara hitap etme açısından daha iyi özelliklere sahip olmakla birlikte, her iki şehirde de farklı özel gereksinimli çocukların kullanımı açısından oyun alanı tasarımlarının geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Oyun alanı tasarım ölçütlerinde, yeterli ve rahat oturma alanı, çevre koşullarına duyarlı yapılanma (eğim, bitki örtüsü, yılın her döneminde zaman geçirmeye uygun olan gölge alanlar vb.), çöp kutuları, tuvalet, lavabo gibi konfor ile ilişkili olan unsurların da dikkate alınması gerekmektedir (Korkmaz, 2016). Konfor teması altında yer alan gölge alanlar açısından oyun alanları karşılaştırıldığında; Chelmsford kentinde gölge alanların doğal ağaçlar sayesinde sağlandığı, Aydın şehrinde ise gölge alanların çok yetersiz olduğu görülmüştür. Özellikle yaz aylarında hava sıcaklıklarının oldukça yüksek olduğu Aydın şehri için bu durumun önemli bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Chelmsford'taki oyun alanlarına çok yakın olarak konumlandırılan tuvalet ve lavabolar, oyun alanı kullanıcılara konforlu bir hizmet sunması açısından önemlidir. Kullanılan malzeme açısından karşılaştırıldığında ise, Chelmsford'taki oyun donanımlarında dayanıklı malzeme olarak metalin, doğal malzeme olarak da ahşabın yaygın olarak kullanıldığı, Aydın'daki oyun donanımlarında ise yaygın olarak plastik malzemenin kullanıldığı belirlenmiştir. Türkiye'de oyun alanları ile ilgili yapılan çeşitli araştırmalarda da oyun donanımlarının çoğunlukla sert plastikten yapıldığı tespit edilmiştir (Artan ve diğ. 2017; Başaran Uysal, 2010; Duman ve Koçak, 2013). Oysaki çocuk oyun alanı donanımlarının hem malzeme dokusunun çocuklar tarafından hissedilebilmesi hem de sağlık açısından mümkün olduğunca doğal malzeme kullanılarak tasarlanması tercih edilmektedir (Çukur, 2011).

Araştırmada; bilgilendirme levhası ve yaş gruplaması, zemin, bakım, oyun araçlarının yerleşim planı ile oyun alanının etrafının çevrili olması güvenlik teması altında incelenmiştir. Bu kapsamda İngiltere-Chelmsford'taki oyun alanlarının tümünde, oyun donanımlarındaki arıza ve vandalizm durumlarında aranabilecek numaralar, uyulması gereken kurallarla ilgili görseller ve yaş gruplamasının bulunduğu bilgilendirme levhalarının olmasının güvenlik açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Bulut ve Kılıçaslan, 2009). Güvenlik teması altında yer alan zemin kaplaması seçimi; iklim, estetik, dayanıklılık gibi unsurlardan etkilenmektedir (Muhacir ve Özalp, 2016). Zemin açısından değerlendirildiğinde; Chelmsford'taki oyun alanlarında kauçuk materyalin yanı sıra toprak ve çim kullanımının, doğal çevre ile çocuğun bağ kurması, estetik, güvenlik ve sürdürülebilirlik açısından değerli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kauçuk zemin kaplaması açısından Chelmsford şehrindeki oyun alanlarının tamamında bu malzemenin bütün kaplama olarak, Aydın kentinde ise bir oyun alanı dışında kauçuk malzemenin zeminde parça kaplama olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bütün zemin kaplamasının, parça zemin kaplamasına göre daha güvenli ve dayanıklı olduğu düşünülmektedir.

Güvenliğini etkileyen bir diğer unsur ise periyodik bakımdır. Bu açıdan incelendiğinde; Chelmsford'taki oyun alanlarının daha bakımlı olduğu, Aydın'daki oyun alanlarında ise zemin ve oyun araçları açısından bazı eksiklerin (kauçuk kaplamanın bozulması, boya gereksinimi vb.) olduğu belirlenmiştir. Kentteki oyun alanlarının bakımı ile ilgili aksaklıkların pandemi kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte pandemi sürecinde kentteki oyun alanlarının düzenli olarak dezenfekte edildiği de gözlenmiştir. Oyun donanımları konumlandırılması da güvenlik açısından önemlidir. Öncelikle aktif ve pasif aktiviteler gerektiren donanımların kazalara neden olmamak için farklı bölgelere konumlandırılması ve her oyun elemanının kendine ait bir kullanım alanının bulunması gerekmektedir (Yılmaz, 2010). Bu doğrultuda, Aydın'daki oyun alanlarında salıncak ile kaydırak şeklindeki bütünsel oyun aracı tasarımının, salıncak ile çarpışma veya çocukların birbirine çarpması gibi riskler oluşturabileceği söylenebilir. Chelmsford'da ise oyun alanlarının geniş olmasına bağlı olarak oyun donanımları arasındaki mesafenin daha fazla olmasının bu risklerin daha aza indirgemesi sağladığı düşünülmektedir. Oyun alanının etrafının çevrili olması, hem çocukların güvenliği hem de içeriye hayvanların girişini engellemesi dolayısıyla da temizlik açısından önemlidir. Bu kapsamda Aydın'da incelenen oyun alanlarından özellikle araç trafiğine yakın olanların etrafının çevrilmemiş olmamasının, güvenlik açısından önemli risklere yol açabileceği düşünülmektedir.

Oyun alanları, çocukların birbirleri ile etkileşime girmesine, birlikte oyun kurarak oynamasına da olanak sunan mekânlardır. Kum havuzu, denge elemanları, basketbol, futbol ve tenis sahaları, oyun evleri, tırmanma duvarları, SOS gibi duvar oyunları ile sek sek gibi zemin oyunları, çocuklara sosyal etkileşim olanağı sunmaktadır (Amouzegar, Naeini, Jafari, 2010; Öymen Gür ve Zorlu, 2002; Vredenburg ve Zackowitz, 2008; White ve Stoecklin, 1998). Çocukların bu alanlarda akranları ile etkileşim kurması, kendi yeterliklerini, diğer çocukların yeterliliklerini ve oyun dünyasındaki pek çok ayrıntıyı anlayabilmelerini sağlamaktadır (Hendricks, 2013). Bu doğrultuda, Aydın şehrinde incelenen oyun alanlarının Chelmsford kentindeki oyun alanlarına göre sosyal iletişimi destekleyen alanlar açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular; İngiltere-Chelmsford ile Türkiye-Aydın şehirlerinden amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen beşer oyun alanı, değerlendirme formu içeriği ve fotoğraflar ile sınırlıdır. Araştırma bulgularına dayanılarak varılan sonuçlar doğrultusunda; öncelikle her iki şehirden daha fazla sayıda oyun alanının karşılaştırılması ve oyun alanı karşılaştırmalarının farklı ülkeleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi önerilebilir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların yanı sıra Türkiye’de farklı şehirlerdeki oyun alanlarının incelendiği araştırmalardan da (Aksoy, 2011; Duman ve Koçak, 2013; Sakıcı vd., 2013, Uysal, 2010) elde edilen sonuçlar; ülkemizde oyun alanlarına ilişkin mevcut durum ile tasarım eksiklerinin benzer olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre; geleneksel oyun araçlarının yanı sıra farklı ülkelerdeki oyun alanı tasarımları doğrultusunda çağdaş, macera ve yaratıcı oyun alanı tasarımlarının tercih edilmesi, oyun donanımları çeşitliliğinin artırılması, oyun alanlarında gölgelik alan, tuvalet, lavabo gibi donanımların yer alması, güvenlik açısından bilgilendirme levhalarının konulması, oyun alanlarının etrafının çevrilmesi, periyodik bakım ile farklı özel gereksinimi olan çocuklara hitap eden tasarımlarının yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Y. (2011). Çocuk oyun alanları üzerine bir araştırma: İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon illeri örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi* 3(6), 82-106.
- Alqudah, Y. M. M. (2003). *Çocuğun gelişiminde oyun alanlarının rolü*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Semineri, Ankara.
- Amouzegar, Z., Naeini, H. S. & Jafari, R. (2010). Design principle of playgrounds’ equipment’s and spaces for children: An interaction education approach, *Proceia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1968-1971.
- Artan, İ., Alisinanoğlu, F., Bozkurt Yükçü, S., Uslu, A. E. I., İbiş, E. ve Akay, D. (2017). Türkiye’de oyun sokakları üzerine bir inceleme: Ankara ve İstanbul örnekleri. *IJAEDU- International EJournal of Advances in Education* 3(7), 87-99. Doi: 10.18768/ijaedu.309806.
- Ayan, S., ve Ulaş, M. (2015). Türkiye’de kullanılan oyun alanı donatılarının gelişmiş ülkelerdeki modellere göre incelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3), 130-145.
- Banaś, M. (2008). Scandinavian playgrounds for children: space, color, functionality. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 15(2), 121-127.
- Barbour, A. N. (1999). The impact of playground design on the play behaviors of children with differing levels of physical competence. *Early Childhood Research Quarterly* 14(1), 75-98.
- Başaran Uysal, A. (2010). *Çanakkale çocuk oyun alanları (Çocuk oyun alanları çalışma grubu raporu)*. Çanakkale: Çanakkale Kent Konseyi Yayınları 22.
- Başaran Uysal, A. (2013). Çocuk oyun alanlarının geliştirilmesinde bir yerel katılım deneyimi. *Megaron* 10(3), 423-439.
- Blinkert, B., Reidl, K. & Schemel, H.-J. (2008). Naturerfahrungsräume im besiedelten Bereich: Ergebnisse eines Forschungsprojekts. In *Kind und Natur in der Stadt : Spielraum Natur: ein Handbuch für Kommunalpolitik und Planung sowie Eltern und Agenda-21-Initiativen* (S. 119-136). Bonn: Bundesamt für Naturschutz. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-389217>. Erişim Tarihi: 01.03.2021.
- Blum, A. (2005). Project: Play. *Metropolis*, April, 82-86.
- Bulut, Z. ve Kılıçaslan, Ç. (2009). Çocuğa özgüven kazandırmada önemli bir ilke; çocuk oyun alanlarında güvenlik. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 78-85.
- Czalczyńska-Podolska, M. (2014). The impact of playground spatial features on children’s play and activity forms: An evaluation of contemporary playgrounds’ play and social value. *Journal of Environmental Psychology*, 38, 132-142. Doi: 10.1016/j.jenvp.2014.01.006.

- Çay, RD. (2006). *Çocuk oyun alanlarının iç mekân ve yakın çevrede oluşumu*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çukur, D. (2011). Okul öncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi destekleyici dış mekân tasarımı. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12, 70-76.
- Deretarla-Gül, E. (2012). Ailelerin çocuk bahçelerine ve çocuk bahçelerindeki materyallere bakış açılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 261-274.
- Duman, G. ve Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya İli örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 64-81.
- Eager, D. (2014). Internationally aligned playground equipment standard. *Australasian Parks & Leisure*, 17(1), 20-21.
- Erkan, Ö. (2011). *Çocuk oyun parklarında modül tasarımında ahşap plastik kompozit malzemenin kullanım olanakları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.
- Ferré, M. B., Guitart, A. O., & Ferret, M. P. (2006). Children and playgrounds in Mediterranean cities. *Children's Geographies*, 4(2), 173-183.
- Fjørtoft, I. (2001). The natural environment as a playground for children: The impact of outdoor play activities in pre-primary school children. *Early Childhood Education Journal*, 29(2), 111-117.
- Fjørtoft, I. (2004). Landscape as plays cape: The effects of natural environments on children's play and motor development. *Children, Youth and Environments*, 14(2), 21-44.
- Fjørtoft, I. (2009). Children in schoolyards: Tracking movement patterns and physical activity in schoolyards using global positioning system and heart rate monitoring. *Landscape and Urban Planning*, 93(3-4), 210-217.
- Fjørtoft, I. & Sageie, J. (2000). The natural environment as a playground for children. Landscape description and analyses of a natural plays cape. *Landscape and Urban Planning*, 48(1-2), 83-97.
- Hendricks, B. E. (2013). *Designing for play*. England: Ashgate Publishing, Ltd.
- Korkmaz, E. (2016). *Oyunun çocuk gelişimine etkisi ve çocuk oyun alanları tasarımı kriterleri* <http://www.planlama.org/new/makaleler/oyunun-cocukgelisimine-etkisi-vecocuk-oyun-alanlari-tasarimkriterleri.html>. Erişim Tarihi: 21 Mart 2021.
- Kuşuluoğlu, D. D. (2013). *İstanbul Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Luchs, A. & Fikus, M. (2013). A comparative study of active play on differently designed playgrounds. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 13(3), 206-222.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Mott, A., Rolte, K., James, R., Evans., Kemp, A., Dunstan, F, Kemp K., & Sibert, J. (1996). Safety of surfaces and equipment for children in playgrounds. *The Lancet*, 349 (9069), 1874-1876. Doi: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(96\)10343-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(96)10343-3).
- Muhacir, E. S. A. ve Özalp, A. Y. (2016). Planlama ve tasarım süreçleri bağlamında çocuk oyun alanlarına ilişkin temel kalite kriterlerinin belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17(2), 220-230. Doi: 10.17474/acuofd.17110.
- Proud, I. (2014). Every playground, every child: Inclusive playground design. *Exchange*, 218, 60-63.
- Onur, B. 2007. *Çocuk tarih ve toplumu*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özaslan, H. ve Gültekin Akduman, G. (2018). Çocuk oyun parklarının güvenliğinin incelenmesi: Ankara ve Samsun illeri örneği. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 1313-1329. Doi: 10.7827/TurkishStudies.13987

- Özgüner, H. ve Şahin, C. (2009). Isparta kent merkezindeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ve çocukların bu alanlara karşı davranış biçimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi* 1(2009), 129-143.
- Öztürk Samur, A., Aydoğan, S. & Tunç, A. (2015). *Parents' views about traditional game and game materials*. I. International congress of the Turkic World children's games and toy. 14-17 May, Eskişehir, Turkey.
- Öztürk Samur, A. ve İnal Kızıltepe, G. (2018). Aydın ilindeki çocuk oyun alanlarının incelenmesi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* 7(1), 31-46.
- Öymen Gür, Ş. ve T. Zorlu (2002). *Çocuk mekânları*. İstanbul: YEM Yayınları.
- Pawlikowska-Piechotka, A. (2010). Urban outdoor recreation: children's playgrounds in Warsaw. *Studies in Physical Culture & Tourism*, 17(4), 375-384.
- Play Day (2007). *Street play literature review*. <http://www.playday.org.uk/resources/research/2007-research/>. Erişim tarihi: 01.03.2021.
- Sakıcı, Ç., Ayan, E., Ayan, Ö. ve Çelik, S. (2013). Kastamonu kentindeki açık yeşil alanların farklı kullanıcılar tarafından kullanılabilirliğinin irdelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 129-143.
- Sallis, J. F., Nader, P. R., Broyles, S. L., Berry, C. C., Elder, J. P., McKenzie, T. L. & Nelson, J. A. (1993). Correlates of physical activity at home in Mexican- American and Anglo-American preschool children. *Health Psychology*, 12(5), 390- 398. Doi: 10.1037//0278-6133.12.5.390
- Shim, S. Y., Herwig, J. E., & Shelley, M. (2001). Preschoolers' play behaviors with peers in classroom and playground settings. *Journal of Research in Childhood Education*, 15(2), 149-163.
- Tandoğan, O. (2014). Çocuk için daha yaşanılır bir kentsel mekân: Dünyada gerçekleştirilen uygulamalar. *Megaron*, 9(1), 19-33.
- US Consumer Product Safety Commission. (2015). *Public playground safety handbook*. Government Printing Office. <https://www.cpsc.gov/s3fs-public/325.pdf> Erişim tarihi: 01.03.2021.
- Vredenburgh, A. G., & Zackowitz, I. B. (2008). Playground ergonomics: Safety and injury prevention through design. *Ergonomics for children*, 907-925.
- Wardle, F. (1990). Are we taking play out of playgrounds? *Day care and early education*, 18(1), 30-34.
- White, R. & Stoecklin, V. (1998). Children's outdoor play & learning environments: Returning to nature. *Early Childhood News*, 10(2), 24-30.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Ş. (2010). *Çocuk oyun alanlarının ilköğretim çağına ki kullanıcılarca değerlendirilmesi ve tasarım ilkelerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, Z. (2019). *Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin açık hava oyun parklarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yücel, G. F. (2005). Çocuk oyun alanları tasarımı. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University (JFFIU)*, 55(2), 99-110.